

Bruksela, 9 grudnia 2025 r.
(OR. en)

16638/25

JAI 1887
COPEN 414
DROIPEN 163
CATS 82
FREMP 385

WYNIK PRAC

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Delegacje
Nr poprz. dok.:	14959/25 + COR 1
Dotyczy:	Projekt konkluzji Rady w sprawie wzorcowych przepisów dotyczących unijnego prawa karnego materialnego

Na posiedzeniu w dniach 8–9 grudnia 2025 r. Rada (ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych) zatwierdziła konkluzje Rady pt. „Wzorcowe przepisy dotyczące unijnego prawa karnego materialnego”. Tekst w wersji zatwierdzonej przez Radę znajduje się w załączniku.

Konkluzje Rady w sprawie wzorcowych przepisów dotyczących unijnego prawa karnego materialnego

Rada przywołuje swoje konkluzje z 2002 r. w sprawie podejścia, które należy stosować w odniesieniu do zbliżania wymiaru kar¹, z 2009 r. w sprawie wzorcowych przepisów stanowiących wytyczne w dyskusjach dotyczących prawa karnego prowadzonych przez Radę² oraz z 2024 r. w sprawie przyszłości prawa karnego UE: zalecenia dotyczące dalszych działań³ i przypomina, że wymienione konkluzje odzwierciedlają stanowisko Rady w przedmiotowej sprawie.

Rada podkreśla w szczególności znaczenie pkt 3 swoich konkluzji z 2002 roku i pkt 1–10 konkluzji z 2009 roku. Ponownie zwraca uwagę na potrzebę zapewnienia spójności i zgodności z unijnym dorobkiem prawnym w odniesieniu do przepisów powtarzających się w różnych unijnych aktach prawa karnego materialnego, aby ułatwić wdrażanie przepisów UE do prawa krajowego i ich interpretację, a jednocześnie zachować niezbędną elastyczność. W związku z tym podkreśla się znaczenie wytycznych i wzorcowych przepisów dla ułatwiania negocjacji ustawodawczych.

Rada przypomina, że w załączniku II do konkluzji z 2009 roku zatwierdzono zestaw wzorcowych przepisów, które „powinny stanowić wytyczne dla dalszych prac Rady nad inicjatywami legislacyjnymi, które mogą dotyczyć przepisów prawa karnego”.

Rada odnotowuje, że w 2024 r. rozpoczęła proces modernizacji i, w razie potrzeby, rozszerzenia zakresu stosowania wzorcowych przepisów w świetle licznych unijnych aktów prawa karnego, które zostały przyjęte od czasu wejścia w życie Traktatu z Lizbony w 2009 r. Proces ten doprowadził do opracowania zaktualizowanego zestawu wzorcowych przepisów, które przedstawiono w sprawozdaniu prezydencji węgierskiej w grudniu 2024 r. Podkreślono w nim, że przyszłe akty ustawodawcze dotyczące prawa karnego materialnego „powinny w jak największym stopniu być zgodne z podejściem nakreślonym w tych uzgodnionych wzorcowych przepisach”.

¹ Dok. 9141/02.

² Dok. 16542/1/09 REV 2.

³ Dok. 10984/24.

W związku z tym Rada uważa, że należy zatwierdzić poniższe zaktualizowane wzorcowe przepisy. Podkreśla, że wzorcowe przepisy nie powinny być dla współustawodawców wiążące, lecz że stanowią one zestaw narzędzi, z którego współustawodawcy mogą wybrać przepisy, których włączenie do aktu ustawodawczego uznają za niezbędne i które będą stanowić wytyczne dla prac Rady nad wszelkimi przyszłymi wnioskami dotyczącymi unijnego aktu prawa karnego materialnego. Mają one na celu wskazanie standardowych uzgodnionych sformułowań odpowiednich przepisów, tak aby zapewnić zgodność, spójność i skuteczność wszystkich aktów ustawodawczych. Nie wpływają one w żaden sposób na prerogatywy Komisji lub współustawodawców wynikające z Traktatów ani nie determinują stanowiska Rady w sprawie ewentualnego włączenia przepisu szczegółowego opartego na niniejszych konkluzjach Rady do konkretnego aktu ustawodawczego. Nawiasy i kursywa wskazują przepisy, które (zdaniem Rady) wymagałyby szczególnie mocnego uzasadnienia (w świetle konkretnych okoliczności), aby możliwe było włączenie ich do konkretnego aktu ustawodawczego. Podczas stosownych negocjacji należy również rozważyć konieczność włączenia wszelkich dodatkowych przepisów lub elementów.

Rada zwraca się do Parlamentu Europejskiego i Komisji o zapoznanie się z wzorcowymi przepisami i o dalsze angażowanie się w zorganizowany dialog międzyinstytucjonalny w celu określenia wspólnych wzorcowych przepisów.

WZORCOWE PRZEPISY DOTYCZĄCE UNIJNEGO PRAWA KARNEGO

A. PRZESTĘPSTWA

Państwa członkowskie zapewniają, by następujące czyny, jeśli zostały dokonane umyślnie, stanowiły przestępstwa:

B. PODŻEGANIE, POMOCNICTWO I USIŁOWANIE

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby podżeganie do popełnienia przestępstwa umyślnego objętego [artykułem/artykułami ...] i pomocnictwo w jego popełnieniu podlegało karze jako przestępstwo.
2. Państwa członkowskie zapewniają, aby usiłowanie popełnienia umyślnego przestępstwa objętego [artykułem/artykułami ...] podlegało karze jako przestępstwo.

C. SANKCJE WOBEC OSÓB FIZYCZNYCH

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku popełnienia przez osobę fizyczną przestępstwa objętego [artykułem/artykułami ...] przestępstwo to podlegało skutecznym, proporcjonalnym i odstraszającym sankcjom karnym.
2. Państwa członkowskie zapewniają, aby przestępstwa objęte [artykułem/artykułami ...] podlegały karze pozbawienia wolności w maksymalnym wymiarze wynoszącym co najmniej [rok / dwa lata / pięć lat / dziesięć lat].
- [3. *Państwa członkowskie zapewniają, by osoby fizyczne, które popełniły przestępstwa objęte [art. ...], mogły podlegać innym sankcjom lub środkom karnym lub pozakarnym, które mogą obejmować następujące elementy:*
 - a) *obowiązek:*
 - (i)... ; lub
 - (ii) ...;

- b) *grzywny, które są proporcjonalne do wagi danego czynu;*
- c) *pozbawienie dostępu do finansowania publicznego, w tym do procedur przetargowych, dotacji, koncesji i licencji;*
- d) *pozbawienie prawa do zajmowania w osobie prawnej pozycji kierowniczej tego samego rodzaju, jaki wykorzystano do popełnienia przestępstwa;*
- e) *cofnięcie zezwoleń i upoważnień do prowadzenia działalności, która doprowadziła do odnośnego przestępstwa.]*

D. OKOLICZNOŚCI OBCIĄŻAJĄCE [I ŁAGODZĄCE]

1. Okoliczności obciążające⁴

W zakresie, w jakim następujące okoliczności nie należą do znamion przestępstw objętych [artykułem/artykułami ...], państwa członkowskie zapewniają, by w odniesieniu do przestępstw objętych [odnośnym(i) artykułem/artykułami] co najmniej jedną spośród następujących okoliczności można było uznać, zgodnie z prawem krajowym, za okoliczności obciążające:

a)....;

b)

⁴ Częścią tych wzorcowych przepisów jest również następujący wzorcowy motyw: „Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby co najmniej jedna z okoliczności obciążających [*i łagodzących*] przewidzianych w niniejszej dyrektywie została wprowadzona jako okoliczność obciążająca [*lub łagodząca*] zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa krajowego.”

[2. *Okoliczności łagodzące*

Państwa członkowskie zapewniają, by w odniesieniu do przestępstw objętych [odnośnym(i) artykułem/artykułami ...] co najmniej jedną spośród następujących okoliczności można było uznać, zgodnie z prawem krajowym, za okoliczności łagodzące:

a)...;

(b)]

E. ODPOWIEDZIALNOŚĆ OSÓB PRAWNYCH

1. Państwa członkowskie zapewniają, by osoby prawne mogły podlegać odpowiedzialności za przestępstwa objęte [artykułem/artykułami ...], o ile przestępstwa te zostały popełnione na korzyść tych osób prawnych przez osobę fizyczną zajmującą pozycję kierowniczą w strukturze tej osoby prawnej i działającą indywidualnie lub jako członek organu tej osoby prawnej, na podstawie któregośkolwiek z poniższych elementów („osoba zajmująca pozycję kierowniczą”):

a) prawo do reprezentowania osoby prawnej;

b) uprawnienie do podejmowania decyzji w imieniu osoby prawnej; lub

c) uprawnienia do sprawowania kontroli w strukturach osoby prawnej.

[2. *Państwa członkowskie zapewniają, aby osoby prawne można było pociągnąć do odpowiedzialności za przestępstwa objęte [artykułem/artykułami ...], w przypadku gdy brak nadzoru lub kontroli ze strony osoby zajmującej pozycję kierowniczą umożliwił osobie fizycznej pozostającej pod jej zwierzchnictwem popełnienie przestępstwa objętego [artykułem/artykułami ...] na korzyść tej osoby prawnej.]*

3. Odpowiedzialność osób prawnych na podstawie ust. 1 [lub 2] niniejszego artykułu nie wyklucza postępowania karnego przeciwko osobom fizycznym, które popełniają przestępstwa objęte [artykułem/artykułami ...], podlegają do popełnienia tych przestępstw lub pomagają w ich popełnieniu.

F. SANKCJE WOBEC OSÓB PRAWNYCH

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku pociągnięcia osoby prawnej do odpowiedzialności za przestępstwa objęte [artykułem/artykułami ...] przestępstwo to podlegało skutecznym, proporcjonalnym i odstrasżającym sankcjom lub środkom karnym lub pozakarnym.
2. Skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające sankcje lub środki karne lub pozakarne obejmują grzywny karne lub pozakarne i mogą obejmować inne sankcje lub środki karne lub pozakarne, takie jak:
 - a) pozbawienie prawa do korzystania ze świadczeń publicznych lub pomocy publicznej;
 - b) pozbawienie dostępu do finansowania publicznego, w tym do procedur przetargowych, dotacji i koncesji;
 - c) zakaz prowadzenia działalności gospodarczej;
 - d) cofnięcie zezwoleń na prowadzenie działalności, która doprowadziła do popełnienia przestępstwa, oraz upoważnień do jej prowadzenia;
 - e) umieszczenie pod nadzorem sądowym;
 - f) likwidacja sądowa;
 - g) zamknięcie zakładów wykorzystanych do popełniania przestępstwa;
 - h) w przypadku gdy przemawia za tym interes publiczny, publikacja całości lub części orzeczenia sądowego dotyczącego popełnionego przestępstwa oraz nałożonych sankcji lub środków, bez uszczerbku dla przepisów dotyczących prywatności i ochrony danych osobowych.

- [3. Państwa członkowskie zapewniają, aby w przypadku gdy osoba prawna na podstawie art. E ust. 1 została pociągnięta do odpowiedzialności za przestępstwa objęte [artykułem/artykułami ...], podlegała ona grzywnom karnym lub pozakarnym. Wysokość takich grzywien jest proporcjonalna do wagi danego czynu oraz do indywidualnych, finansowych i innych okoliczności dotyczących danej osoby prawnej. Państwa członkowskie zapewniają, by maksymalny poziom takich grzywien nie był niższy niż:
- a) w odniesieniu do przestępstw objętych [artykułem/artykułami ...]:
 - (i) [5 %] całkowitego światowego obrotu osoby prawnej w roku obrotowym poprzedzającym rok popełnienia przestępstwa albo w roku obrotowym poprzedzającym decyzję o nałożeniu grzywny; lub alternatywnie
 - (ii) kwota odpowiadająca [maksymalnie 40 000 000 EUR];
 - b) w odniesieniu do przestępstw objętych [artykułem/artykułami ...]:
 - (i) [1/3 %] całkowitego światowego obrotu osoby prawnej w roku obrotowym poprzedzającym rok popełnienia przestępstwa albo w roku obrotowym poprzedzającym decyzję o nałożeniu grzywny; lub alternatywnie
 - (ii) kwota odpowiadająca [8/24 mln] EUR.⁵
4. Państwa członkowskie mogą ustanowić przepisy regulujące przypadki, w których nie jest możliwe określenie wysokości grzywny na podstawie całkowitego światowego obrotu uzyskanego przez osobę prawną w roku obrotowym poprzedzającym rok obrotowy, w którym popełniono przestępstwo, ani na podstawie roku obrotowego poprzedzającego rok wydania decyzji o nałożeniu grzywny.]

⁵ Progi te powinny być proporcjonalne do poziomów sankcji dla osób fizycznych przewidzianych w konkretnym akcie ustawodawczym i uwzględniać alternatywne progi przyjęte w dyrektywie (UE) 2024/1203 w sprawie ochrony środowiska poprzez prawo karne i dyrektywie (UE) 2024/1226 w sprawie określenia przestępstw związanych z naruszeniem unijnych środków ograniczających i sankcji za takie naruszenia.

G. JURYSDYKCJA

1. Każde państwo członkowskie ustanawia swoją jurysdykcję w odniesieniu do przestępstw objętych [artykułem/artykułami ...], w przypadku gdy:
 - a) przestępstwo popełniono w całości lub w części na jego terytorium;
 - b) przestępstwo popełniono na pokładzie statku wodnego lub statku powietrznego pływającego pod jego banderą lub w nim zarejestrowanego; lub
 - c) sprawca jest jego obywatelem.

2. Państwo członkowskie informuje Komisję w przypadku, gdy podejmie decyzję o rozszerzeniu zakresu swojej jurysdykcji na co najmniej jedno spośród przestępstw, które są objęte [artykułem/artykułami ...] i które popełniono poza jego terytorium, jeżeli:
 - a) sprawca ma miejsce zwykłego pobytu na jego terytorium;
 - b) przestępstwo popełniono na korzyść osoby prawnej mającej siedzibę na jego terytorium;
 - c) przestępstwo popełniono przeciwko co najmniej jednemu obywatelowi lub co najmniej jednej osobie mającej w nim miejsce zwykłego pobytu; lub

[(...)]

- [3. *W przypadkach objętych ust. 1 lit. [...] państwa członkowskie zapewniają, aby wykonywanie ich jurysdykcji nie podlegało warunkowi, zgodnie z którym oskarżenie może zostać wniesione wyłącznie w następstwie skargi złożonej przez ofiarę w miejscu popełnienia przestępstwa lub w następstwie zawiadomienia złożonego przez państwo, w którym przestępstwo zostało popełnione.*]

H. TERMINY PRZEDAWNIENIA⁶

1. Państwa członkowskie ustanawiają termin przedawnienia [proporcjonalny do wagi czynu i] umożliwiający prowadzenie postępowań przygotowawczych, wnoszenie i popieranie oskarżeń, przeprowadzanie rozpraw i orzekanie w sprawie przestępstw objętych artykułem/artykułami [...], który musi być dostatecznie długi licząc od momentu popełnienia takich przestępstw, aby umożliwić skuteczne ich ściganie.
- [2. *Termin przedawnienia objęty ust. 1 wynosi co najmniej [...] lat(a) od popełnienia przestępstwa podlegającego karze pozbawienia wolności w maksymalnym wymiarze wynoszącym co najmniej [...] lat(a).*
3. *Państwa członkowskie ustanawiają termin przedawnienia wynoszący co najmniej [...] lat(a) od dnia prawomocnego skazania za przestępstwo objęte artykułem/artykułami [...], który to termin umożliwia wykonywanie następujących sankcji nałożonych w następstwie tego skazania:*
 - a) *kary pozbawienia wolności w wymiarze większym niż [...]; lub alternatywnie*
 - b) *kary pozbawienia wolności w przypadku przestępstwa podlegającego karze pozbawienia wolności w maksymalnym wymiarze wynoszącym co najmniej [...] lat(a).*
4. *Na zasadzie odstępstwa od ust. 2 i 3 państwa członkowskie mogą ustanowić termin przedawnienia krótszy niż [...] lat(a), ale nie krótszy niż [...] lat(a), pod warunkiem że bieg takiego terminu przedawnienia może zostać przerwany lub zawieszony w przypadku określonych zdarzeń.]*

⁶ Częścią tych wzorcowych przepisów jest również następujący wzorcowy motyw:
„Państwa członkowskie powinny ustanowić przepisy dotyczące terminów przedawnienia, aby umożliwić skuteczne przeciwdziałanie przestępstwom, o których mowa w niniejszej dyrektywie, bez uszczerbku dla przepisów krajowych, w których nie określono terminów przedawnienia w odniesieniu do postępowania przygotowawczego, wnoszenia i popierania oskarżeń oraz egzekwowania prawa.”.

I. DANE STATYSTYCZNE

1. Państwa członkowskie zapewniają wprowadzenie systemu gromadzenia, tworzenia i rozpowszechniania istniejących, zanonimizowanych danych statystycznych dotyczących przestępstw objętych [artykułem/artykułami ...].
- [2. *Bez uszczerbku dla obowiązków sprawozdawczych określonych w innych aktach prawnych Unii, państwa członkowskie – co roku i o ile dane te są dostępne na szczeblu centralnym – przedkładają Komisji dane statystyczne objęte ust. 1, które obejmują co najmniej istniejące dane dotyczące:*
 - a) *liczby przestępstw zarejestrowanych i osądzonych w państwach członkowskich;*
 - b) *liczby umorzonych spraw sądowych, w tym z powodu upływu terminu przedawnienia karalności danego przestępstwa;*
 - c) *liczby ściganych osób fizycznych.]*

[J. SZKOLENIA

Bez uszczerbku dla niezależności sądów oraz różnic w organizacji sądownictwa w Unii państwa członkowskie propagują wśród sędziów, prokuratorów, funkcjonariuszy policji, pracowników wymiaru sprawiedliwości i właściwych organów uczestniczących w postępowaniach karnych, w tym postępowaniach przygotowawczych, specjalistyczne szkolenia pod kątem celów niniejszej dyrektywy i odpowiednie do funkcji pełnionych przez takich sędziów, prokuratorów, funkcjonariuszy policji, pracowników wymiaru sprawiedliwości i właściwych organów.]
